

Apskritojo stalo diskusija

„Dėl Lietuvos religinio turizmo produkto kūrimo“

2020 m. Sausio 9 d.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija

KONTEKSTAS

Turizmo sektorius, kaip ir kiekvienas kitas šalies ekonomikos sektorius, susiduria su kasmet augančia pasauline konkurencija. Pasaulio ekonomikos forumo duomenimis 2019 metais kelionių ir turizmo konkurencingumo indekse Lietuva tarp 140 valstybių užėmė tik 59 vietą, o Šiaurės Europos regione – paskutinę. Europos mastu Lietuvos Respublika – nedidelė valstybė, todėl siekiant išlikti konkurencingais turime pasiūlyti unikalių ir kokybiškų turizmo paslaugų. Kadangi turizmas šiandien nėra susijęs vien tik su tradiciniu objektų lankymu, vis dažniau keliaujantys žmonės ieško naujų patirčių – dvasinės ir vidinės gerovės, sveikatingumo, motyvacijos. Viena turizmo šakų, atliepianti į šiuos keliaujančiojo poreikius yra religinis turizmas.

Jungtinių Tautų pasaulio turizmo organizacijos duomenimis, kiekvienais metais apie 300 – 330 mln. turistų aplanko pasaulio religines traukos vietas, ir net apie 40% tokių kelionių vyksta Europoje. Europa turi ne vieną pasaulyje žymių religinio turizmo traukos vietovę – Fatimos ar Lurdo pavadinimai dažnai yra girdėti ne vienam iš mūsų. Kaimyninė Lenkija taip pat yra sėkmingai išvysčiusi religinio turizmo produktus, pvz.: viena iš jų religinio turizmo traukos vietų – Dievo Gailestingumo šventovė Krokuvoje – kasmet sutraukia apie 2 mln. religinių turistų. Tuo tarpu Lietuvoje taip pat turime unikalų religinį paveldą bei šventas vietas tikintiesiems (pvz.: Dievo Gailestingumo šventovė su originaliu Dievo Gailestingumo paveikslu Vilniuje, mistinis Kryžių kalnas ar Šiluvos šventovė), tačiau to tikslingai neišnaudojame turistų pritraukimui bei šalies įvaizdžio gerinimui. Nėra žinoma, kiek religinių turistų Lietuvoje apsilanko kiekvienais metais – vienintelė preliminarai statistika, tai Šv. Faustinos namelio lankytojai Vilniuje, kurių skaičiuojame 30 000 per metus. Žiūrint kad ir į kaimyninės Lenkijos pavyzdį, matome, jog šis skaičius nėra didelis ir turime potencialą jį gerokai padidinti.

Žiniasklaidoje pastaraisiais metais vis pasirodo straipsniai, pabrėžiantys, jog religinis turizmas yra neišnaudota Lietuvos turizmo niša, tačiau Lietuva neturi religinio turizmo produkto, kurį galėtų pasiūlyti užsienio rinkai, o tai trukdo išnaudoti Lietuvos religinio turizmo potencialą ir pritraukti daugiau užsienio turistų.

VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS TIKSLAS

Kartu su projekto suinteresuotomis šalimis ir turizmo sektoriaus ekspertais aptarti problemines Lietuvos religinio turizmo sritis ir jos galimus sprendimo būdus. Nutarti dėl tolimesnės Lietuvos religinio turizmo produkto vystymo krypties.

PROGRAMA

09:00 – 9:30 Dalyvių registracija. Pasitikimo kava/arbata
 09:30 – 09:50 Viešosios konsultacijos dalyvių prisistatymas
 09:50 – 10:00 VŠĮ „KeliauK Lietuvoje“ direktoriaus Daliaus Morkvėno pranešimas tema „Nacionalinės turizmo skatinimo agentūros „KeliauK Lietuvoje“ tikslas ir atvykstamojo turizmo svarba Lietuvai“.
 10:00 – 10:20 Programos „Kurk Lietuvai“ projektų vadovės levos Zamaraitės pranešimas tema „Religinio turizmo situacija Lietuvoje“
 10:20 – 11:10 Diskusija – „Religinio turizmo problemos Lietuvoje ir jų sprendimo būdai“
 11:10 – 11:20 Kavos pertrauka
 11:20 – 11:40 Programos „Kurk Lietuvai“ projektų vadovų Ingos Urbšytės ir Vytauto Vaitiekūno pranešimas tema „Religinio turizmo produktas ir gerieji užsienio šalių pavyzdžiai“
 11:40 – 12:30 Kūrybinės dirbtuvės – „Lietuvos religinio turizmo produkto kūrimas“

MODERATORIUS

Mindaugas Reinikis - aviacijos įmonių asociacijos "Lietuvos aviacija" vadovas.

**VIEŠOSIOS
KONSULTACIJOS
METODAS**

Apskritojo stalo diskusija - nešališko moderatoriaus pagal iš anksto numatytą scenarijų (1–4 val.) vedama dalyvių (iki 20 skirtingų tikslinių grupių atstovų) tarpusavio diskusija. Tikslas – sudaryti vienodą galimybę visiems dalyvaujantiems pagrįsti savo požiūrį į sprendžiamą klausimą ir teikti pasiūlymus, diskutuoti dėl jų tarpusavyje.

DALYVIAI

Viešojoje konsultacijoje iš viso dalyvavo 25 asmenys: viešojo sektoriaus, verslo, Lietuvos turizmo informacijos centrų, piligrimų informacijos centrų, kitų asociacijų atstovai. Dalyviai atstovavo šias įstaigas: Kultūros paveldo departamentą prie Kultūros ministerijos, Raseinių rajono turizmo informacijos centrą "Atrask Raseinius", nacionalinę turizmo skatinimo agentūrą „Keliauk Lietuvoje“, Lietuvos Šv. Jokūbo kelio draugų asociaciją, Lietuvos piligrimų bendriją, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos viešojo valdymo grupę, Vilniaus piligrimų centrą, Kauno piligrimų centrą, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos turizmo politikos formavimo skyrių, Lietuvos atvykstamojo turizmo kelionių agentūras, Lietuvos turizmo informacijos centrus, Tytuvėnų piligrimų centrą, Raseinių rajono savivaldybę, Vilniaus miesto turizmo ir verslo plėtros agentūrą „Go Vilnius“.

DISKUSIJOS EIGA

Apskritojo stalo diskusija vyko dviejų dalių principu:

- Pirmojoje diskusijos dalyje nacionalinės turizmo skatinimo agentūros vadovas Dalius Morkvėnas susirinkusiems dalyviams pristatė agentūros tikslus ir nurodė, kokia yra atvykstamojo turizmo svarba Lietuvai. Po šio pranešimo projekto vadovė Ieva Zamaraitė pristatė mūsų atlikto tyrimo medžiaga paremtą prezentaciją apie religinio turizmo situaciją Lietuvoje. Po šių pranešimų, dalyviai buvo suskirstyti į grupes, kuriose dirbo siūlydami sprendimo būdus skirtus pagerinti identifikuotas problemines Lietuvos religinio turizmo sritis: **religinių turistų srauto fiksavimą, komunikaciją ir infrastruktūrą**. Tuomet kiekviena iš grupių pristatė savo idėjas ir turėjome laiko diskusijai, kurios metu aptarėme jų pateiktus pasiūlymus.
- Antrosios dalies pradžioje projekto vadovai Inga Urbšytė ir Vytautas Vaitiekūnas dalyviams pristatė religinio turizmo produkto kūrimo etapus ir geruosius užsienio šalių pavyzdžius vystant religinį turizmą. Tuomet dalyviai buvo suskirstyti į komandas atlikti kūrybinių dirbtuvių užduotį, kurios tikslas – parengti įvairius maršrutus skirtingiems religinių turistų segmentams. Kiekviena iš komandų gavo po vieną iš anksto paruoštą užduotį/situaciją: pvz.: „Keturių asmenų šeima iš Vokietijos atvyko į Lietuvą mašina, vienas iš asmenų turi fizinę negalią, jam reikalingas neįgaliojo vežimėlis. Jų kelionė Lietuvoje truks 5 dienas, keliauja religiniais motyvais, domisi religiniu paveldu, nori pamatyti tradicinius papročius, sudalyvauti žymiausiose religinėse šventėse ir kt. Juos domintų nakvynė alternatyviose vietose (pvz. vienuolynai, piligrimų namai ir kt.).“ arba „50 ispanų turistinė grupė keliaujanti religiniais tikslais Lietuvoje praleis 7 dienas, o savo kelionę pradeda Vilniuje. Keliauja kartu su savo kunigu ir kiekvienoje aplankytoje šventovėje nori laikyti mišias.“ Atlikus kūrybinę užduotį, kiekviena komanda pristatė savo pasiūlymus.

**DISKUSIJOS
REZULTATAI**

Pirmojoje viešosios konsultacijos dalyje, diskusijos dalyviai teikė pasiūlymus, kaip būtų galima pagerinti mūsų įvardintas problemas. Iš pateiktų idėjų šiuos pasiūlymus galėtume išskirti šiuos dažniausiai pasikartojusius diskusijos metu:

- **Religinių turistų srauto fiksavimas** – lankytojų skaičių būtų galima skaičiuoti pasitelkiant naujausias technologijas, pvz.: stebėjimo kameras, sensorius. Originalaus pasiūlymo sulaukėme Šiluvos miesteliui, ten siūlyta įvesti nemokamą internetą su prisijungimu, kurio metu lankytojai turėtų atsakyti į klausimą apie atvykimo tikslą. **Religinių turistų srauto fiksavimui** siūlytos turistų apklausos, kurias vykdo Lietuvos Statistikos departamentas ir religinių motyvų apsilankymo įtraukimas į jas. Pateiktas pasiūlymas, kad turizmo agentūros taip pat turėtų teikti visus su turistų srautais susijusius duomenis.
- **Komunikacija** – pažymėta, jog svarbu išskirti skirtingas motyvacias turinčius religinius turistus ir kurti atskiras komunikacines žinutes kiekvienam segmentui. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad kiekviena Lietuvos religinio turizmo traukos vietovė privalo susitvarkyti savo Google ir TripAdvisor paskyras. Lietuva galėtų aktyviau įtraukti religinio turizmo temas į tarptautinius

renginius, kuriuos organizuoja Europos Komisija ar Pasaulio Turizmo Organizacija. Taip pat stengtis rotacijos principu vykstančius religinius kongresus pritraukti ir į Lietuvą, aktyviau dirbti su katalikiška žiniasklaida ir Lietuvai išsigryninus savo religinio turizmo produktą išnaudoti šiuos komunikacijos kanalus, aktyviau bendradarbiauti su Lenkija.

- **Infrastruktūra** – dalyviai pabrėžė, kad religiniai turistai Vilniuje susiduria su bendromis, visiems turistams būdingomis problemomis – parkavimas, viešieji tualetai ir pan.. Visi šie klausimai turi būti sprendžiami miesto lygmenyje. Vilniuje išskirta Šv. Faustinos namelio pasiekiamumo problema - jį sunku rasti, nėra autobusų parkavimo vietos. Šiai religinės traukos vietai buvo pateiktas pasiūlymas suorganizuoti tiesioginį maršrutinį autobusą nuo parkavimo vietos iki Šv. Faustinos namelio. Šv. Faustinos istorija mus sieja su Lenkija, todėl galėtume galvoti apie makroregioninį produktą. Šiluvos miestelyje reikėtų daugiau nuorodų turistams, o plėtra turėtų būti susijusi su nakvynių vietų skaičiumi Šiluvoje ir aplink Kryžių Kalną. Siūlyta orientuotis į maršrutą tarp Šiluvos ir Kryžių Kalno, tačiau šioje vietoje dar trūksta infrastruktūros. Nepaprastai svarbu suteikti kokybišką informacijos prieinamumą užsienio turistams teikiant gidų ar audiogidų paslaugas. Dalyviai akcentavo, kad šias ir kitas problemas spręsti turėtų savivaldybės ir ministerijos – savivaldybės šiuo atveju atlieka labai svarbų vaidmenį.

Antrojoje konsultacijos dalyje, kūrybinėse dirbtuvėse, dalyvių grupės pristatė savo sukurtus maršrutus. Pristatymų metu pasiūlytas idėjas galėtume skirti į „unikalias patirtis“ ir „išskirtines vietas“:

1. Patirtys:

- a. Dalyvavimas atlaiduose ir tradicinėse šventėse. informaciją apie jas galima rasti svetainėje www.katalikai.lt. Svetainė, deja, egzistuoja tik lietuvių kalba ir ji nėra patogi vartotojui.
- b. Mišių laikymas Šv. Faustinos namelyje, kuriame kalbama Dievo Gailestingumo vainikėlio malda. Taip pat mišios Trakuose, Pažaislyje, Šiluvoje ir Kryžių Kalne.
- c. Su religija susijusių muziejų lankymas: KGB muziejus Vilniuje, bažnytinio paveldo muziejus, kryždirbystės muziejai.
- d. Degustacijos, pvz.: vienuolių daryta gira Tytuvėnuose.
- e. Edukacijos, pvz.: rožinio gaminimas Tytuvėnuose.

2. **Išskirtinės vietovės.** Be mūsų jau minėtų religinio turizmo traukos objektų, tokių kaip Tytuvėnai, Kryžių Kalnas, Dievo Gailestingumo paveikslas, Šv. Faustinos namelis, Šiluva, Pažaislis ar Šv. Jokūbo kelias, konsultacijos dalyviai išskyrė kitas vietas ir objektus, kuriuos jie siūlytų užsienio turistams, atvykstantiems į Lietuvą pažinti religinės traukos paveldo:

- a. Vilnius - Aušros vartai ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčia
- b. Žemaičių Kalvarija
- c. Zarasai
- d. Žagarė - Barbaros Žagarietės istorija bei Senosios Žagarės bažnyčia
- e. Trakai - Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilika
- f. Kaunas - Kauno katedra, Šv. Gertrūdos bažnyčia bei Kristaus Prisikėlimo bazilika
- g. Kretinga - jos vienuolynai

DISKUSIJOS VERTINIMAS IR APIBENDRINIMAS

Galime pasidžiaugti dideliu susidomėjimu ir gausiu dalyvių skaičiumi. Maloniai nustebino ir aktyvus dalyvių įsitraukimas vykdant komandines ir kūrybines užduotis bei teikiant pasiūlymus. Atsižvelgiant į konsultacijos dalyvių pastabas, turime atkreipti dėmesį į sekančius dalykus:

- Reikalingi labai aiškūs ir pagrįsti kriterijai atrenkant religinio turizmo traukos objektus, kurie bus įtraukti į Lietuvos religinio turizmo produktą.
- Komunikuodami savo projektą viešojoje erdvėje privalome akcentuoti, kad šiuo metu orientuojamės išskirtinai į Romos Katalikų religinį paveldą. Ateityje vystant religinio turizmo produktą Lietuvai reikėtų įtraukti ir kitas konfesijas.
- Siekiant tęsti kokybišką tolimesnį Lietuvos religinio turizmo produkto vystymą turėtume užtikrinti suinteresuotųjų šalių susitikimų tęstinumą.

**TOLIMESNI
ŽINGSNIAI**

Viešosios konsultacijos rezultatai bus naudojami rengiant religinio turizmo produkto modelį. Į dalyvių rekomendacijas ir pastabas atsižvelgsime, jas integruodami į finalinį mūsų projekto dokumentą - Lietuvos religinio turizmo produkto modelį. Tokio modelio parengimas ir tolimesnis jo vystymas prisidės prie atvykstamojo turizmo srauto didinimo Lietuvoje.

**KONTAKTINIAI
ASMENYS**

Vytautas Vaitiekūnas | „Kurk Lietuvai projektų vadovas | vytautas.vaitiekunas@kur.lt
Ieva Zamaraitė | „Kurk Lietuvai projektų vadovė | ieva.zamaraite@kur.lt
Inga Urbšytė | „Kurk Lietuvai projektų vadovė | inga.urbsyte@kur.lt